

New Delhi den 17 december 2008

Kära vänner!

Denna hälsning skriver jag för ovanlighetens skull i Indiens huvudstad, där jag tillbringar sista dagen av en tre veckors studieresa. Varje dag har varit till brädden fylld av upplevelser. Resan fick en dramatisk inledning, eftersom jag anlände till Bombay den 27 november - morgonen efter den fruktansvärda terrorattacken. Hela dagen tillbringade jag på flygplatsen i väntan på anslutningsflyget söderut och kunde därför följa händelseutvecklingen på TV. Efter att ha upplevt liknande attacker i årtal i Israel, upplevde jag scenerna på en och samma gång som överkliga och smärtsamt bekanta. Sedan dess har nyhetsförmedling, diskussioner och samtal helt präglats av denna katastrof.

Förbindelsen mellan den globala terrorismen och muslimsk fundamentalism har också dominerat debatten och föranlett Indiens stora muslimska minoritet att visa sin avsky mot detta illdåd. På flera håll har muslimska ledare samlats

Foto: B. Hedman.

kring uttalanden mot terrorismen, och utanför Gröna Moskén i den sydindiska staden Madurai kunde vi exempelvis läsa ett stort anslag med orden "Indiens fiende är vår fiende. Terrorister är islams fiender. Terrorister kan inte vara muslimer."

En av de vackraste lärdomar jag bär med mig från den här resan är den djupa respekt som råder mellan religionerna i detta land som förmodligen uppvisar en större religiös mångfald än något annat land på jorden. Ett strålande exempel på denna respekt fick jag ta del av under den följande helgen, som jag tillbringade i staden Cochin på Indiens sydvästra kust, Malabarkusten. I detta område uppstod tidigt en judisk diaspora, som förmodligen har sina djupaste rötter i kung Salomos handelsförbindelser med Indien för 3000 år sedan. I samband med den babyloniska fångenskapen på 500-talet och sedan Jerusalem förstörelse år 70 växte den judiska befolkningsgruppen ytterligare. Judarna var väl sedda i landet, och från 300-talet och fram till början av 1500-talet hade de ett eget kungarike - Cranganore, norr om Cochin. Den judiska församlingen i Cochin besitter fortfarande de kopparplattor, på vilka den hinduiska maharajan skrivit in de privilegier som judarna fick åtnjuta.

Det märkliga är att antisemitismen, som präglat så mycket av judarnas historia i diasporan är ett okänt fenomen i Indien. De enda kända förföljelser av judar i Indien har kommit utifrån - genom muslimer och kristna från Europa. När Ferdinand och Isabella i slutet av 1400-talet i kristendomens namn fördrev judarna från Spanien och Portugal och andra områden under deras välde, flydde många judar till Indien. Men när portugiserna lade västra Indien under sig 1502-1663 förde de med sig inkquisitionen och den europeiska antijudiskheten även hit, och 1524 tvingades judarna lämna Cranganore.

Synagogor brändes, bland dem också synagogan i Cochin som byggdes 1568. Det är tveksamt om judarna hade kunnat överleva utan de hinduiska härskarnas beskydd. Med deras hjälp byggdes synagogan snart upp igen och står kvar än idag som ett sällsynt vackert monument över en blomstrande judisk kultur och en judisk historia, nästan lika lång som i Israel.

Synagogans klocktorn från 1700-talet har en hebreisk urtavla.

Sorgligt nog är den emellertid inte mycket mer än ett fint monument. Ingen församling firar längre gudstjänst regelbundet där. I stort sett alla judar har utvandrat till Israel. Kvar finns endast ett dussintal.

En nykomling som jag behöver därför inte så lite tur för att få träffa någon av dessa. Men redan under min första promenad i staden tidigt på morgonen den 28 november är jag på väg till en viss Sarah Cohen, vars namn jag fått i en liten pappershandel i

grannskapet. Ägarens omisskännliga arabiska namn, Abd el-Latif, får mig att gå in där, och snart får jag min första lektion i muslimskt liv på Malabarkusten. När jag berättar att jag kommer från Jerusalem, börjar min nyfunne vän genast berätta om judarna i Cochin och förklarar stolt att han är god vän till en av de få kvarvarande judarna - Sarah Cohen. Med adressen i fickan står jag snart utanför hennes lilla handarbetsaffär med en skylt på hebreiska och vackert broderade dukar för sabbatsbrödet i skyltfönstret. I ett inre rum skymtar jag en kvinna i åttioårsåldern som håller på att baka ut ett flätat bröd som är misstänkt likt sabbatsbrödet. Eftersom det är fredag, hälsar jag henne med orden "shabbat shalom". Svaret låter inte vänta på sig och snart får jag ta del av hennes livshistoria, som rymmer både sol och skugga, glädje och smärta. Hon är den sista kvar i familjen. Två systrar bor i Israel, men själv vill hon tillbringa sina sista år i den stad där hon har sina rötter och sina vänner.

När vi skiljs åt efter ett samtal som fört mig långt bort i tid och rum och jag beger mig ut i det sjudande myllret av människor där utanför, bär jag med mig frågan vad det är som gör att man måste resa till Indien för att finna en kontinent utan

Sarah Cohen vid sin lilla butik.

antisemitism. Har det att göra med hinduismens respekt för dem som är annorlunda? Att olikheter ses som något gudagivet? Beror det också på att kristendomen kom hit redan inom tjuugo år efter Kristus genom aposteln Tomas och tydligen aldrig förlorade kontakten med sina judiska rötter? När antisemitismens historia skrivs får dessa utmanande frågor inte glömmas bort!

Som ni förstår, kan jag inte ge mer än några ytterst korta glimtar på det utrymme som här står till förfogande. Att resan blev en så oförglömlig upplevelse beror till stor del på mina ciceroner, diakonerna Anita och Bengt Taranger som i många år arbetat i Indien. Generöst delade de med sig av sina djupa kunskaper och förmedlade många möten med människor och miljöer av de mest skilda slag. En höjdpunkt utgjorde besöket på Tamilnadu Theological Seminary i Madurai, där en av mina före detta elever nu är professor i bibelvetenskap och där jag hade glädjen att föreläsa och leda ett seminarium om judisk-kristna relationer utifrån Jerusalems horisont. Jag

hoppas att det livliga tankeutbyte vi hade på olika sätt ska fortsätta. I varje fall kommer jag att fortsätta bearbeta många frågor som väckts under denna oförglömliga resa.

Den 12 december fick vi ta del av ett verkligt glädjeämne. Då utnämndes vår styrelsemedlem Jesper Svartvik slutgiltigt till Krister Stendahls professur i religionsteologi vid Lunds universitet med tjänstgöringsskyldighet vid Svenska Teologiska Institutet i Jerusalem. Vi gratulerar och önskar honom allt gott inför de många viktiga uppgifter som väntar!

Några påminnelser om kurser och resor i vår:

- Romresan kommer att äga rum den 27 april - 2 maj. Den som är intresserad kan kontakta Ulla Terling, 08-58036776, ulla.terling@comhem.se, och gå in på Sonia Schlossmans hemsida, www.romajudaica.nu.
- För er som redan nu vet att ni ska delta i någon av sommarkurserna, rekommenderar jag boka tåg- och flygbiljetter så snart som möjligt, eftersom priserna brukar stiga kraftigt framåt vårkanten. De äger rum i Skellefteå 23 - 26 juni och på Helsjön i södra Västergötland den

29 juni - 2 juli. I nästa nyhetsbrev återkommer jag med närmare information om dessa kurser.

- I maj är det tio år sedan jubileumsfonden grundades. Då kommer vår styrelseledamot Birgitta Waern att leda en resa till Bibelns land 12 - 26 maj, som jag själv kommer att vara med på så mycket som tiden tillåter. Den som är intresserad av resan, kan kontakta Birgitta: birgittawaern@hotmail.com; tel. 08-7618397; 070-4446256.

Som vanligt kommer jag att föreläsa i Sverige under februari och början av mars. I bifogade program har jag angett de offentliga samlingarna samt en kontaktperson för den som önskar närmare upplysningar. Varmt välkomna!

Så vill jag å mina egna och styrelsens vägnar tacka er för det gångna året. Tyvärr har ingen ny bok kommit ut i fondens skriftserie i år. Jag har visserligen avslutat manus till den lärobok om antisemitismen som jag skrivit, men pedagogisering och illustrering av boken gör att publiceringen kommer att dröja. Närmast kommer texten att läggas ut på Internet för att så många som möjligt ska kunna ta del av den; se www.skma.se.

Eftersom bokförsäljning utgör en viktig del av fondens inkomster, blir resultatet av årets bokslut inte riktigt vad vi hoppats. Därför är vi extra tacksamma för era gåvor till fondens verksamhet.

Nu gläder jag mig storligen åt att komma hem. Snart är värmen, blommorna, frukterna, färgprakten, dofterna och det intensiva folklivet utbytta mot det betydligt lugnare och förmodligen svalare Jerusalem, som förbereder sig för högtid och fest. När kristna tänd det fjärde adventsljuset, tänder judarna det första ljuset i chanukkaljusstaken. I år sammanfaller alltså jul och chanukka.

Chag sameach, God jul och de bästa önskningar inför år 2009!

Med de varmaste hälsningar från Er tillgivne

Göran Larssons jubileumsfond för judisk-kristna relationer:

Adress i Israel: Hatekufa 17/4, 92628 Jerusalem

Tel. 00972-2 648 1979 eller 00972-50 685 0346 (mobil)

E-postadress: goran.larsson@judiskkristnarelationer.se

Hemsida: www.judiskkristnarelationer.se

PlusGiro (Postgiro) 195 85 45-4; bankgiro 5374-4249

Program 2009:

Januari:

28 Katolska Kyrkan, Mariagården, Falkenbergsgatan 6, Halmstad, omkring kl. 19.
Birgitta Gustafsdotter, tel. 035-105622.

29 Församlingshemmet, Förlanda, kl. 19.
Stig Johansson, stig.t.johansson@svenskakyrkan.se, tel. 0300-543711.

Februari:

1 Högmässa kl. 11.00 i Apelvikshöjds kyrka. Föredrag omkring 13.30.
Martin Jonsson, mad.jonsson@spray.se, tel. 0703-171075.

3 Mölndals Pingstkyrka, Baazgatan 9, kl. 19.
Marianne Reichmann, sven.reichmann@swipnet.se, tel. 031-270381.

4 S:ta Elisabets folkhögskola, Sten Sturegatan 1 B / 411 39 Göteborg (gränsande till Kristus Konungens katolska kyrka, Parkgatan 14), Övre salen vån. 2 kl. 13.

4 Överås, Danska vägen 20, Göteborg, kl. 19.
Gunnel Becker, g.becker@telia.com, tel. 031-279260.

5-6 Örtagården, Kyrkebyn 118, 451 93 Uddevalla, info@ortagarden.net,
www.ortagarden.net, tel. 0522-660128.

7 St Lundby församlingshem, Lundbyvägen 12, Gråbo, kl. 9.30-12.00.
Henrik Tobin, henrik.tobin@kmr.se, tel. 0302-41102.

8 Högmässogudstjänst i Kungälv kyrka kl. 11 med efterföljande föredrag.
Göte Siverbo, gote.goteborg@iname.com, tel. 0303-377011, 0706-556717.

9 Smyrnakyrkan, Göteborg, kl. 19. Annelie Enochson,
annelie.enochson@riksdagen.se, tel. 0706-550650.

11 Samfundet Sverige-Israel, Malmö. För närmare information, kontakta Dan Johansson, dans.mail@home.se, tel. 040-400466.

14 Församlingshemmet, Kyrkogatan, Katrineholm., kl. 15 och kl. 17.
Britt-Marie Möller, Britt-Marie.Moller@svenskakyrkan.se, tel. 070-2415460.

15 Högmässa i Katrineholms kyrka kl. 11.

18 Centrumkyrkan, Sundbyberg, bibelstudium kl. 12.

Stanley Sjöberg, stanley.sjoberg@centrumkyrkan.se, tel. 070-4150008.

18 Samfundet Sverige-Israel, Uppsala, troligen kl. 19. För närmare information,

kontakta Per Jennische, per.jennische@telia.com,

tel. 018-302496, 073-079 9001.

19 Samarbetsrådet för judar och kristna i Stockholm: Sessionssalen i Judiska församlingen, Wahrendorffgatan, kl. 19. De som inte är medlemmar av

Samarbetsrådet bör anmäla sig till Klaus Dietz, klaus.dietz@telia.com,

tel. 08-50578010.

22 Högmässa i Frösö kyrka kl. 11 med efterföljande föredrag.

22 Församlingsafton i Hornsbergskyrkan kl. 18.

Göran Modén, goran.moden@svenskakyrkan.se, tel. 063-161150.

24 Rörvikskyrkan, Prinsgatan 35, Boden, kl. 19.

25 Askonsdagsmässa i Överluleå kyrka, Boden, kl. 18.30. Därefter föredrag i

Församlingsgården. Mattias Sundkvist, Mattias.Sundkvist@svenskakyrkan.se,

tel. 070-3229155.

Mars:

1 Högmässogudstjänst i Hajom kl. 10 och Surteby kl. 12.

Ingvar Häggander, ingvar.haggander@svenskakyrkan.se, tel. 0301-40790.

2-4 Lärjungagården, Solbergavägen 2, 511 93 Torestorp,

larjungagarden@telia.com, www.larjungagarden.just.nu, 0320-55840.

5 Medborgarskolan, hörnet Stora Brogatan-Stengärdsgatan, Borås, kl. 14.

Anmälan till tel. 033-100370. Östen Engelbrektsson, tel. 033-201127.

5 Lutherska Missionskyrkan, Kungsgatan 23, Borås, kl. 19.

Egbert Schütte, pastor@lutha.se, 033-415500.